

Vi holder mennesker i bevægelse

NATIONAL
KOMPETENCEPROFIL
FOR FYSIOTERAPEUTER
I AKUTMODTAGELSEN

Baggrund

Moderniseringen af det danske sundhedsvæsen bygger på en ambition om, at alle akutte patienter skal have adgang til en ensartet høj kvalitet i behandlingen døgnet rundt og i alle dele af landet. Akutte patienter skal modtages i en akutmodtagelse af personale, der har speciale i diagnostik og behandling i den akutte fase (1, 2).

Denne kompetenceprofil fokuserer på fysioterapeuter, der arbejder med de akutte, fortrinsvis medicinske, patienter på landets hospitaler, hvor fysioterapeuter er vigtige samarbejdspartnere i en tværprofessionel indsats. Fysioterapeuter arbejder under lægeligt ansvar, og er en del af den akutte tværfaglige indsats.

I akutmodtagelsen skal den enkelte fysioterapeut være i stand til at handle ud fra organisationens vision og mission, bevare overblik, prioritere egne ressourcer og sikre rettidig inddragelse af samarbejdspartnere både internt og eksternt med henblik på at sikre et sammenhængende patientforløb.

For at kunne levere en hurtig og tidlig indsats på et højt fagligt niveau, skal fysioterapeuten have en specialiseret viden inden for akutmedicin, hvilket beskrives i denne kompetenceprofil.

Formål

Kompetenceprofilens formål er at give nationale anbefalinger til hvilke kompetencer fysioterapeuter i en akutmodtagelse bør besidde. Kompetenceprofilen kan suppleres med lokale aftaler om behandleransvar og eventuelle funktionsbeskrivelser.

Kompetenceprofilen er udarbejdet af en arbejdsgruppe (bilag 1) med repræsentation fra akut-hospitaler fra henholdsvis Odense, Slagelse, Herlev, Gentofte, Bispebjerg, Frederiksberg, Amager og Hvidovre samt Danske Fysioterapeuter og Dansk Selskab for Fysioterapi.

Målgruppe

Fysioterapeuter der indgår i det tværfaglige team om udredning og behandling i en akutmodtagelse.

Kompetencer

Begrebet kompetencer beskrives ud fra følgende fire domæner (3; 4), som er beskrevet i detaljer i bilag 2:

- Klinisk faglige kompetencer (delt i bredde-, dybde- og specialespecifikke kompetencer)
- Sociale kompetencer
- Organisatoriske kompetencer
- Formidlings- og læringskompetencer

Kompetencerne er beskrevet i deres naturlige kronologi og derfor ikke listet i prioriteret rækkefølge. I mødet med den enkelte akutte medicinske patient bruger fysioterapeuten hele spektret af kompetencer inden for de fire domæner.

KLINISK FAGLIGE BREDEKOMPETENCER

Fysioterapeuter, der arbejder i en akutmodtagelse:

- Anvender viden om de grundlæggende ABCDE-principper og reagerer adækvat på patientens symptomer (5).
- Anvender viden om hjertelungeredning (HLR) og opstarter selvstændigt basal, livreddende førstehjælp.
- Anvender viden om vitale værdier og er i stand til at måle udvalgte værdier ud fra kliniske overvejelser.
- Anvender viden om triage og tilpasser selvstændigt den fysioterapeutiske intervention til patientens tilstand.
- Anvender viden om patofysiologi i relation til fysioterapeutisk intervention og anvender denne viden i klinisk ræsonnering og differentialdiagnostik.
- Har basal viden om farmakologi og inddrager denne som forudsætning for valg af den fysioterapeutiske intervention.
- Har basal viden om blodprøvesvar og inddrager disse som forudsætning for valg af den fysioterapeutiske intervention.
- Har viden om vurdering, screening og behandling af smerter og kan anvende disse i klinisk undersøgelse.
- Anvender radiologiske beskrivelser i relation til den fysioterapeutiske intervention.
- Har basal viden om ernæringsstatus og inddrager denne som forudsætning for valg af fysioterapeutisk intervention.

KLINISK FAGLIGE DYBDEKOMPETENCER

Fysioterapeuter, der arbejder i en akutmodtagelse:

- Identificerer selvstændigt, eller i samarbejde med det tværfaglige team, hvilke patienter, der har behov for en fysioterapeutisk intervention og hvilken intervention, der er behov for.
- Vurderer selvstændigt patientens funktionsevne og eventuelt behov for hjælpemidler og behandlingsredskaber, i relation til patientens hjemlige omgivelser, og vejleder i hensigtsmæssig og sikker brug af disse.
- Vurderer og vejleder patienten i supplerende- eller opfølgende fysioterapeutisk udredning og behandling. Herunder bidrager med viden om forventet funktionsevne.
- Vurderer og undersøger patientens smerter, samt vurderer behov for rettidig inddragelse af tværprofessionelle samarbejdspartnere i smertebehandlingen af patienten.
- Identificerer årsagssammenhænge i forhold til patientens samlede situation, vurderer og behandler patienter i forhold til egne undersøgelsesfund i samarbejde med relevante fagprofessionelle.
- Vurderer, i samarbejde med interne og eksterne samarbejdspartnere, behov for indlæggelse eller udskrivelse, samt behov for videre genoptræning, rehabilitering og/eller hjemmehjælp, for at sikre sammenhængende patientforløb på tværs af fag- og sektorgrænser.
- Vejleder sikkert og selvstændigt i genoptræningsprincipper og egnede aktiviteter og udarbejder, i samarbejde med patienten, en genoptræningsplan ved behov.

SPECIALESPECIFIKKE FYSIOTERAPEUTISKE KOMPETENCER

Fysioterapeuter, der arbejder i en akutmodtagelse:

Den akut lungesyge patient

Undersøger, vurderer og behandler akutte patienter med respiratoriske problemstillinger, herunder:

- Anvender systematisk fysioterapeutisk respirationsundersøgelse.
- Anvender fysioterapeutisk vejledning og behandling af patienter med lungesygdomme.
- Instruerer i dyspnøilindrende teknikker
- Instruerer i sekretmobiliserende teknikker
- Opstarter relevant respirationsfysioterapeutisk behandling.
- Anvender kendskab til rehabiliteringsmuligheder som GGOP og forløbsprogrammer, hvor det vurderes relevant

Patienter med akutte rygsmerter

Undersøger, vurderer og behandler patienter med akutte rygsmerter, herunder:

- Anvender systematisk fysioterapeutisk rygundersøgelse med inddragelse af fund i den kliniske beslutningstagning.
- Anvender viden om "Røde flag" såsom alvorlig nervepåvirkning ved f.eks. diskusprolaps.
- Vejleder, vurderer og udleverer ved behov behandlingsredskaber og hjælpemidler.
- Anvender viden om patofysiologi og differentialdiagnostik.
- Opstarter relevant fysioterapeutisk behandling.

Den ældre medicinske patient

Undersøger, vurderer og behandler den akutte ældre medicinske patient, herunder:

- Anvender funktionsevnevurdering i forhold til habituelt funktionsniveau.
- Vurderer og undersøger gang, balance og svimmelhed.
- Anvender sin viden om geriatri og tilpasser interventionen efter patientens individuelle ressourcer og almene tilstand.
- Vurderer patientens kognitive tilstand og tilrettelægger den fysioterapeutiske intervention i relation til denne.
- Anvender viden om demens og tilrettelægger den fysioterapeutiske intervention efter dette.
- Anvender viden om delir og tilrettelægger den fysioterapeutiske intervention efter dette.

Patient med svimmelhed og/eller faldtendens

Undersøger, vurderer og behandler akutte patienter med svimmelhed og/eller faldtendens, herunder:

- Optager selvstændigt faldanamnese.
- Optager selvstændigt anamnese ved svimmelhed eller tegn på vestibulære problemstillinger og tager del i udredningen ved hjælp af relevante test.
- Undersøger patientens balance og eventuelle faldrisiko ved hjælp af relevante test.
- Vurderer behov for og anbefaler yderligere faldudredning.
- Vurderer behov for behandlingsredskaber, hjælpemidler og genoptræning samt giver relevant patientvejledning.
- Anvender viden om faldforebyggende indsatser og iværksætter tiltag i relation til dette.

Den socialt udsatte patient *Undersøger, vurderer og behandler akut indlagte socialt udsatte* patienter, herunder:*

- Anvender fysioterapeutisk vurdering af habituel funktionsniveau i et bio-psyko-socialt perspektiv.
- Informerer om KRAMS-faktorer i forhold til genoptræning.
- Anvender viden om tilbud i relation til rygning, alkohol og misbrugsafvænnning.

Patienter med neurologiske symptomer

- Foretager en neurologisk screening og kommer med anbefalinger til tværfaglige samarbejdspartnere om behov for yderligere udredning.
- Anvender viden om neurologiske udfald og deres anatomiske oprindelse inddrager andet relevant personale ved behov.
- Anvender viden om patofysiologi og differentialdiagnostik.

**Socialministeriet definerer socialt udsatte som: "Personer, der lever i samfundets yderkanter, personer, der ofte har et dårligt helbred, der sjældent har en tilknytning til arbejdsmarkedet, og som ikke drager nytte af samfundets almindelige tilbud til borgerne"*

SOCIALE KOMPETENCER

Fysioterapeuten, der arbejder i en akutmodtagelse:

- Hviler i sin faglighed og er i stand til at handle ud fra faglige og organisatoriske værdier samt personlige grænser.
- Anvender respektfuld, anerkendende, støttende og konfliktnedtrappende kommunikation i kontakt med patient og/eller pårørende.
- Håndterer med situationsfornemmelse og respekt patient og pårørende i krisesituationer, og inddrager ved behov tværprofessionelle samarbejdspartnere.
- Arbejder etisk reflekterende og analyserende før der træffes kvalificerede valg i forhold til patientforløbet.
- Bidrager sikkert med dialogbaseret og problemløsende kommunikation i det tværprofessionelle samarbejde.
- Udviser forståelse og respekt for andre faggruppers funktioner og opgaver, og indgår i dialog om gensidige tvivlsspørgsmål.
- Udviser stor omstillingsparathed og fleksibilitet i en uforudsigelig hverdag.

ORGANISATORISKE KOMPETENCER

Fysioterapeuten, der arbejder i en akutmodtagelse:

- Anvender viden om sundhedsloven og sundhedsaftaler samt interne- og eksterne samarbejdsaftaler i tilrettelæggelsen af det akutte patientforløb.
- Arbejder ud fra organisationens mission og vision for det akutte patientforløb og bidrager til en samlet koordineret indsats.
- Anvender viden om egen og andres roller i det tværprofessionelle team og arbejder målrettet, bevidst og aktivt med at indgå i teamsamarbejdet.
- Samarbejder og koordinerer på tværs af sektorgrænser i forbindelse med udskrivelse, genoptræning, rehabilitering og forebyggelse af indlæggelser og genindlæggelser med henblik på at bidrage til sammenhængende patientforløb af høj kvalitet.
- Prioriterer egne ressourcer i forhold til opgaveløsning.
- Anvender kommunikationssystemer så prioritering, flow og patientsikkerhed sikres.
- Bidrager til kvalitetssikring i den kliniske hverdag ved implementering af formelle kvalitetskrav og nationale kliniske retningslinjer.
- Bidrager til forskning og kvalitetsudvikling ved dataindsamling og deltagelse i relevante projekter.
- Er ansvarlig for nødvendig og korrekt dokumentation.

FORMIDLINGS OG LÆRINGSKOMPETENCER

Fysioterapeuten, der arbejder i en akutmodtagelse:

- Formidler relevant viden, så patienten (og evt. pårørende og plejepersonale) kan varetage sufficient egenomsorg og genoptræning.
- Bidrager til skriftligt materiale og formidling af information til patient, pårørende samt lokale og tværsektorielle samarbejdspartnere.
- Underviser og vejleder mono- og tværfaglige samarbejdspartnere samt studerende for at styrke kvalitetsudvikling af praksisudførelse i akutmodtagelsen og for at vedligeholde og udvikle egne formidlingskompetencer.
- Arbejder målrettet med at integrere de fysioterapeutfaglige kompetencer i akutmodtagelsen.
- Identifierer egne læringsbehov samt opsøger og tilegner sig relevant ny viden, færdigheder og kompetencer, såvel mono- som tværprofessionelt.
- Reflekterer over faglige problemstillinger og gør disse til genstand for læring.

PERSPEKTIVERING

Udarbejdelse af kompetenceprofilen for fysioterapeuter, der arbejder i en akutmodtagelse, vil kunne danne grundlag for udarbejdelse af et efteruddannelsesforløb, der dækker de beskrevne kompetencer. Den kan desuden give inspiration til at styrke den fysioterapeutiske indsats på akutmodtagelser.

Opbygningen af kompetenceprofilen er inspireret af "National kompetenceprofil for fysioterapeuter med funktion i skadestuen" (6), "Generiske kompetencer for certificeret kliniker i Fysioterapi" (3), "Kompetenceprofil for ergoterapeuten og fysioterapeuten, der arbejder inden for det akutte område – Region Midtjylland" (4) og "Målbeskrivelsen for speciallægeuddannelsen i Akutmedicin" (7).

REFERENCELISTE

1. Styrket akutberedskab – planlægningsgrundlag for det regionale sundhedsvæsen, Sundhedsstyrelsen, 2007, [sundhedsstyrelsen.dk/~media/OB0FC1774D74E7FA404D272DA9C9369.ashx](https://www.sundhedsstyrelsen.dk/~/media/OB0FC1774D74E7FA404D272DA9C9369.ashx)
 2. De danske akutmodtagelser – Status 2016, Danske Regioner, Sundhedsstyrelsen og Sundheds- og Ældreministeriet, 2016, www.ft.dk/samling/20161/almdel/SUU/bilag/121/1706332.pdf
 3. Generiske kompetencer for certificeret kliniker i Fysioterapi, Dansk Selskab for Fysioterapi, 2017, www.fysio.dk/globalassets/documents/kurser-og-uddannelse/specialiseringsordningen/specialiseringsordningen-generiske-kompetencer.pdf
 4. Kompetenceprofil for ergoterapeuten og fysioterapeuten den arbejder indenfor det akutte område – Region Midtjylland, 2018, www.rm.dk/siteassets/sundhed/faginfor/akuthospitalet/dokumenter/kompetenceprofil-for-ergo--og-fysioterapeuter.-20.2.18.pdf
 5. Akutbogen – for læger og sygeplejersker, Jakobsen, A., Skjærbæk, C., Villumsen, N.K., Munksgaard, 2017,
 6. Målbeskrivelse for speciallægeuddannelsen i Akutmedicin, Sundhedsstyrelsen, 2018, www.sst.dk/da/planlaegning/~media/D360CC27E61F42E0A131324332EA72D6.ashx
-

BILAG 1

ARBEJDSGRUPPENS SAMMENSÆTNING

Robert Elbæk Jull, ledende terapeut, Odense Universitetshospital

Suzie Hansen, fysioterapeut, Odense Universitetshospital

Helle Ahlmann Andersen, forsknings- og udviklingsfysioterapeut, Msc.,
Bispebjerg og Frederiksberg Hospital

Robert-Jan Nienhuis, afdelingsterapeut, Hvidovre Hospital

Andreas Holst Andersen, afdelingsterapeut, Herlev og Gentofte Hospital

Ann Blikdal Hansen, fysioterapeut, Amager Hospital

Jesper Bacher, specialeansvarlig fysioterapeut, Slagelse Sygehus

Lars Henrik Larsen, formand, Dansk Selskab for Fysioterapi

Sille Frydendal, professionschef, Danske Fysioterapeuter

Nynne Meisner, sundhedspolitisk konsulent, Danske Fysioterapeuter

HØRING

Kompetenceprofilen har været i høring hos eksterne høringsparter i sommeren og efteråret 2019.

BILAG 2

En kompetence udgøres af den personlige og selvstændige anvendelse af viden og færdigheder. Der er altså først tale om en kompetence, når man er i besiddelse af den relevante viden, behersker færdighederne, og kan omsætte dette i adækvate handlinger (7).

Klinisk faglige kompetencer er forbundet med de faglige opgaver fysioterapeuten er ansat til at varetage i klinikken. Disse er grundlæggende forudsætninger for en fysioterapeut med funktion i akutmodtagelsen, da fysioterapeuten selvstændigt eller i samarbejde med tværprofessionelle kolleger, skal kunne udføre en fyldestgørende undersøgelse, vurdering og lægge plan for interventionen. Klinisk faglige kompetencer dækker breddekompetencer på tværs af sundhedsfaglig baggrund og dybdekompetencer i relation til fysioterapeutens monofaglighed.

Sociale kompetencer handler om de relationelle aspekter i samarbejdet og dialogen med mono- og tværfaglige kolleger, patienter og pårørende. Fysioterapeuten møder patienten i en akut situation og forventes at skabe, bevare og udvise ro og overblik i til tider hektiske situationer hvilket fremmer patientens samlede oplevelse og helbredsmæssige situation. Formålet er at give optimal behandling/vejledning. Fysioterapeuten skal ligeledes kunne bidrage med den støttende og konfliktnedtrappende kommunikation.

Organisatoriske kompetencer handler om at forstå sin egen rolle i en større sammenhæng og om at begå sig i organisationen og tværsektorielt. I akutmodtagelsen skal den enkelte fysioterapeut være i stand til at handle ud fra organisationens vision og mission, bevare overblik, prioritere egne ressourcer og sikre rettidig inddragelse af samarbejdspartnere både internt og eksternt med henblik på at sikre et sammenhængende patientforløb.

Formidlings- og læringskompetencer er forbundet med evnen til at erhverve sig nye kompetencer samt medvirke til at skabe læring for sig selv og andre. I akutmodtagelsen skal fysioterapeuten forholde sig åbent og reflekterende til nye og uforudsete situationer, så disse gøres til genstand for læring. Fysioterapeuten forventes desuden at formidle viden om egne fysioterapeutiske kompetencer til tværprofessionelle samarbejdspartnere og studerende.

Vi holder mennesker i bevægelse

Danske Fysioterapeuter
Holmbladsgade 70
2300 København S
Tlf: 33 41 46 20
fysio@fysio.dk
www.fysio.dk